

Popis laboratorního vyšetření

Bílkovina v moči, PCR (protein-to-creatinine-ratio)	
Analyzovaný materiál	Moč
Příprava před odběrem	Není vhodné vyšetřovat krátce po výrazně zvýšené fyzické námaze, hodnoty mohou být ovlivněny probíhajícím akutním onemocněním nebo infekcí urogenitálního traktu. R010-Pokyny pro pacienta-sběr moče za 24 hodin
Odběrový materiál	Moč: Zkumavka PE žlutá zátka 10ml
Odběr	Náhodný vzorek čerstvé (nesbírané) moče ze středního proudu, event. vzorek první ranní moče.
Transport a skladování	Transport: max. 2hod při 16 -25°C Stabilita moči: 15–25 °C 24 hodin 2–8 °C 7 dní -20°C 1 měsíc Zdroj: Pracovní návod výrobce: Urine/CSF Protein, Abbott Laboratories
Dostupnost	Rutina
Analytická metoda	Výpočtová metoda (PCR)
Referenční interval	Z náhodného vzorku moče = PCR: fyziologická proteinurie: < 15 g/mol kreat. Ze sbírané moče: konsenzuální hodnota: ≤ 0,150 g/24 h (u zcela zdravých jedinců však denní exkrece nepřevyšuje 0,080 – 0,100 g/d)

	Zdroj: Doporučení k diagnostice chronického onemocnění ledvin (odhad glomerulární filtrace a vyšetřování proteinurie), 2021
Interpretace	Patologickou proteinurií se rozumí zvýšené vylučování bílkovin močí. Proteinurie je významným rizikovým faktorem renálním (progrese postižení ledvin; zvyšuje riziko end-stage renal disease, ESRD 5 – 50x) i kardiovaskulárním (zvýšení 5-leté morbidity i mortality 2 – 4x). Podle doporučení KDIGO 2012 přichází v úvahu k diagnóze chronické renální choroby a k její klasifikaci a léčbě následující stanovení: - kvantitativní stanovení albuminu a albumin-kreatininového kvocientu (ACR) v moči, - kvantitativní stanovení celkového proteinu a protein-kreatininového kvocientu (PCR) v moči, - event. orientační semikvantitativní stanovení proteinu testovacími proužky v moči. (Tyto tři základní uvedené testy jsou seřazeny podle klesající výpovědní schopnosti.) PCR indikace: - jako první vyšetření u pacientů s pozitivním nálezem bílkoviny při kvalitativním vyšetření (vyšetření moče chemicky močovými proužky) a/nebo pozitivním průkazem bílkoviny kyselinou sulfosalicylovou (obligátní součást vyšetření moče chemicky) - dlouhodobé sledování pacientů s postižením ledvin Interpretace: viz. referenční rozmezí Podle velikosti ztrát bílkovin do moči za 24 h se proteinurie dělí na: malou : 0,15 – 1,5 g/24 h střední : 1,5 – 3,5 g/24 h velkou, nefrotickou : > 3,5 g/24 h pozn. - metody stanovení celkového proteinu nejsou dostatečně standardizované. V indikovaných případech je však zapotřebí preferovat stanovení PCR před ACR (například u monoklonálních gamapatií). - pokud se u náhodného vzorku stanoví hodnota ACR ≥ 3 g/mol, je zapotřebí vyšetření opakovat nejlépe s použitím vzorku první ranní moče.

	- časované vzorky jsou zatíženy prakticky neodstranitelnou chybou sběru. Doporučuje se je používat pouze v indikovaných případech, zejména pokud se na jejich základě rozhoduje o další léčbě (KDIGO 2019). Semikvantitativní stanovení albuminu a celkových proteinů testovacími proužky - u pacientů s pozitivním nálezem při vyšetření testovacím proužkem má být přítomnost proteinurie nebo albuminurie vždy ověřena kvantitativním stanovením poměru ACR nebo PCR.
Poznámky	Klasifikace zvýšeného vylučování bílkovin do moči Z hlediska etiologie lze proteinurii dělit do několika základních skupin: a) Funkční proteinurie je přechodná proteinurie, která se může vyskytnout u osob se zdravými ledvinami, např. při těžší práci nebo cvičení, při emočním stresu. b) tzv. ortostatická proteinurie, která se vyskytuje u asi 2 – 5 % mladých, jinak zdravých jedinců, častěji mužů, a je charakterizována malou proteinurií (zpravidla menší než 1 g/24 h) vstoje a nezvýšenou proteinurií vleže. Je-li zvýšena i proteinurie v nočním vzorku (tj. z doby, kdy pacient ležel), je nutno vyloučit organické onemocnění ledvin. c) Prerenální proteinurie je vyvolána zvýšenou plazmatickou koncentrací nízkomolekulárních, snadno filtrovatelných proteinů, jejichž filtrace překročí resorpční kapacitu proximálního tubulu, např. vylučováním lehkých řetězců imunoglobulinů u některých monoklonálních gamapatií, myoglobinu u rhabdomyolýzy, hemoglobinu u akutní hemolýzy, apod. d) Glomerulární proteinurie je způsobena poškozením glomerulární filtrační bariéry. Dá se rozdělit na selektivní s převahou albuminu a vylučováním některých menších proteinů a neselektivní, kdy jsou v moči i proteiny s vyšší molekulovou hmotností. Toto rozdělení nelze spolehlivě použít k diagnostice jednotlivých glomerulárních onemocnění a má tedy jen omezený význam. e) Tubulární proteinurie vzniká při porušené zpětné resorpci profiltrovaných nízkomolekulárních bílkovin v proximálním tubulu. f) Postrenální proteinurie je způsobena sekrecí bílkovin do moči ve vývodných močových cestách (krvácení, zánět); typická je přítomnost α_2-makroglobulinu a IgM. f) Arteficiální proteinurie je charakterizována přítomností cizorodé bílkoviny, kterou z nějakého důvodu pacient do moči přidal. Nejčastěji se jedná pro snadnou dostupnost o vaječný bílek. Průkaz se provádí elektroforeticky, případně imunochemicky. Zdroje: Klinická biochemie - třetí, přepracované a rozšířené vydání, Jaroslav Racek, Daniel Rajdl et al. Interna, 3. aktualizované vydání, Richard Češka a kolektiv Doporučení k diagnostice chronického onemocnění ledvin (odhad glomerulární filtrace a vyšetřování proteinurie), 2021

Aktualizace: MUDr.Dočkalová Zuzana